

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Consultationes Theologicæ Et Spirituales Christiani verè fidelis & verè devoti ...

... De Excellentiis Dei

Louis François <d'Argentan>

Augustæ Vindel. ; Dilingæ, 1701

VD18 90029526

Consult. XXVII. De zelo Dei erga animas nostras.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45487

omni reparatione, postquam toties offendi te! modò te amem, contentus es; & quid aliud contentare me ipsum posset amplius? quæ major felicitas, quæ major dignitas accrescere mihi posset, quàm intimum tuum agere amicum? Ah! Pater cœlestis, verè Pater, quàm indignus est, tuus esse filius, qui abnuit amare te? O Pater misericordix, vere amoris & bonitatis fons ergà nos miseros, quando prodigus tuus reversus est ad te, postquam dissiparat totam substantiam suam, teque summa affecerat injuria; tuum ipsi aperis brachium, cordicitus amplecteris illum, proprium tuum

cor præparas, & exhibes ipsi diversorium, repleas ipsum bonis, & millenis blanditiis lenocinaris illi, abs eo, quod vel unico verbulo præteritis ipsi exprobres errores: *Sic amor vindicat?* S. Chrysol. ficcine exerces supremum, quod in me habes, dominium? Ah! Domine! Quantum cordis mei gaudium, Monarcham habere tum bonum, Principem summum ac Dominum adeò benignum, & dependere ab eo in æternum? Regna Deus omnipotens, regna Deus bonitatis, regna Deus amoris, regna absolute super totum memetipsum, in cuncta sæculorum sæcula. Amen.

CONSULTATIO XXVII.

De Zelo Dei ergà animas nostras.

Difficiliter
audimus
abiectionem
de Deo.

Quamvis non semper satis alta sentiamus de Deo, nihilominus pati non possumus, si non fiat sermo de ipso, iis verbis, quæ magnâ erga ipsum insinuant reverentiam. Quando dicitur Deum esse zelotypum, ipsum exercere vindictam, ipsum dolere, pœnitere, & ejusmodi, experimur semper aliquam repugnantiam; malleus dici nobis, quod regnet suprema cum potestate, quod sit magnificus,

quod adoretur ab Angelis. Hic est instinctus nobis tam naturalis, sicut sensus & affectus de ipsamet divinitate. Libenter magnificè audimus loqui de excellentiis Dei.

Illustris quædam Domina magnæ profapix, sed non minoris pietatis, qua reddebatur famelica manducandi sapius panem Verbi divini (quod in aliqua anima bonum prædestinationis est signum) vocabat Ec-

Zzzz

cle.

Exod. 20.

clesiaften quendam ad declamandum idipsum Dei verbum in villâ suâ, ubi tunc morabatur. Fungitur is tam præclarè munere suo, ut fuerit nemo, qui non plurimum exin fuerit ædificatus: Non nisi hæc Domina fuerat, quam fastidio ac cerebro affecit concio; Eo quod Ecclesiaften explanans illum textum Exodi: *Ego sum Deus Zelotes*, valde exaggeraverat zelotypiam, quâ afficiatur Deus erga animas nostras, à quibus Is unice velit amari; & luculenter probaverat obligationem, quam habemus tam fideliter conservandi ipsi possessionem totius cordis nostri, ut divinæ huic satisfaciamus zelotypiæ; quodque aliàs nihil aliud expectandum nobis sit ab ipso, nisi iisdem excipi molestiis, incommodis, suppliciis, quæ zelotypiam solent comitari.

Quid con-
tingit præ-
dicatori
concionan-
ti Deum
esse Zeloty-
pum.

Doctrina hæc, quantumvis optima, offenderat animum huius foeminae, non solum, quia videbatur ipsi, hoc esse abjectè nimis loqui de Deo, atrocemque ipsi fieri injuriam, si dicitur, illum esse zelotypum. Sed præcipuè offensam se sensit, eo quod, licet fuerit valde prudens, eventu sinistro fuerat nacta conjugem haud leviter zelotypum, quem, cum secum Concioni is fuerit præsens, non

malè ominabatur, fore inde tracturum, quæ suo fervirent commodo, vel ut melius loquar, recepturum inde suum potius incommodum, ad confirmandum se in vitio suo, & credendum fortassis, ipsum esse virtutem, & bonum opus, quod exerceri valeat ad imitandum Deum, qui seipsum demonstravit zelotypum. Nec sefellit ipsam opinionem: nam vix ex ra Ecclesiam constitutæ declaravit inusitam voluptatem & satisfactionem, quam hauserat è concione, sed præcipuè extollebat præclaram hanc zelotypiam Dei, quæ sibi tam jucunda, accepta & amabilis fuerat visa, ut statueret deinceps præcipuè ipsam profequi devotione.

Sed, Domine, respondit illi foemina, an tolerare potes proferri sermonem de Deo, modo tam abjecto, tamque indigno excellentiâ ipsius? dicere nobis, quod ipse sit zelotypus, nonne est nobis dicere, ipsum esse miserabilem? An unquam fuit zelotypus, qui non propriam suam torturam portaverit in semetipso? Zelotypia, quæ est vituperabilis defectus in homine vix mediocre prudente, an adoranda erit perfectio in Deo? An bonum argumentum sit, quo inducamur ad amandum Deum.

ex

ex toto corde nosto, si dicatur, ipsum esse zelotypum? Me quod attinet, persuadebo mihi potius oppositum, quod zelotypus non sit, dum ipsum ex toto corde amare voluero: Si enim nossem, quod zelotypus esset erga me, nescio, quomodo resolvere me possem, ut amarem ipsum: aspicerem hoc velut incommodum, quo reddere infelix, utpote coacta nunquam non vivere in torturâ, quam afferret metus, ne forte è re minimâ adduceretur in suspicionem.

Effata est hæc omnia gestu & vocis tono valde concitato, quo suo demonstrabat conjugii, devotionem ipsius erga zelotypiam Dei sibi haud placere; cumque declaraverit ipsi, vix amare se posse Deum ipsum, si foret zelotypus, iudicabat is benè, medium haud congruum esse, ad comparandum affectum cordis ipsius, tantam erga zelotypiam ostendere propensionem. Volebat is defendere se verbis quibusdam acerbis & asperis, quæ haud dubiè in utri-

usque animo haud levem conciliassent amaritudinem, dum superveniens è vestigio concionator ipsos composuit, dissipans istas, quas præter opinionem, in ipsorum mentibus excitaverat, nubes, loquendo ipsis de zelotypiâ Dei. Pacificavit omnia, explanans ipsis, in quo consistat, insuper declarans, nullis defectibus ipsam esse obnoxiam, quibus zelotypia deformatur & inseparabiliter sociatur humana, plausibilibus & luculentis argumentis demonstrans, nihil esse, quod efficacius & vehementius urgeat animam, devovendi totum cor suum Deo, quam considerare magnum zelum ac incensum studium, quo afficitur erga se, & desiderium ardens, quo suam ambit amicitiam. Circa quod argumentum proposuit ipsius veritates tam solidas, tam sublimes, tam manifestas, ut audiendo loquentem ipsum, fatigari non possent, tanta ex in perfundebantur voluptate. Ecce igitur quomodo loqui ceperit ipsis.

Zzzz 2 ARGU.

ARGUMENTUM.

1. Quare scriptura loquatur quandoque de Deo verbis, quæ indigna videantur Majestate ipsius.

2. Quomodo intelligendum sit, Deum Zelotypum esse erga animas nostras. 3. Quod divina hæc zelotypia ingentem nostram constituat felicitatem.

ARTICULUS I.

VERBUM hoc, zelotypia Dei, videbatur tibi parum conveniens, eòquod defectum potius significet, quàm perfectionem juxta nostrum concipiendi modum; sed hoc idioma est Spiritus sancti, qui uti voluit in sacro volumine, tot aliis verbis, quæ videntur æquè aut magis indigna magnitudine Dei.

Gen. 6. Quando refertur in Genesi, quod Deus *tactus dolore cordis intrinsecus*, dicat; *pœnitet me fecisse hominem*; Quando Isaias Prophetarum eloquentissimus affirmat, in nomine Dei, sic loquens: *Heu consolabor super hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis*; & quando sapiens in proverbiiis dicit, quod Deus rideat in morte peccatoris, qui se irriserat tempore vitæ suæ: *Ego quoque in interitu vestro ridebo & subsannabo*. Fateor hos omnes loquendi modos de Deo, videri prorsus indignos infinita ipsius majestate, respectu judicii nostri humani.

Quare facta scriptura. Sed Spiritus sanctus consultò inseruit illa sacræ scripturæ duas

ob rationes. Prima est, ut se accommodaret imbecillitati hominum, qui non nisi imperfectissimè loqui nõrunt de Deo: Sicut Pater videns filiolum suum nondum posse formare verba, tolerat, ut loquatur sibi balbutiendo, & impropriis utendo verbis; seipsum quandoque demittit ad balbutiendum cum illo, & imitandum ipsius idioma, ut voluptate ipsum afficiat, monstrandumque illi, quod ipsum intelligat. Hoc præstigi-um paterni amoris est, dum Patrem cum infante fieri facit infantem. Sic Deus loquitur more nostro, eòquod nos loqui non possimus more ipsius. Si nobis inhiberetur foret loqui de Deo non nisi verbis utendo proportionatis & accommodatis magnitudini Majestatis suæ, perpetuum nobis servandum foret silentium; Nam quis dignè de Deo loqui, aut quis perfectè adorandas ipsius magnitudines exprimere verbo poterat, nisi ipse solus?

Secun-

ra loquens de Deo, utatur quandoque verbis, quæ indigna videntur.

S. A. man.

Non pericipi sunt duntam

Secunda ratio, quam defumo ex sancto Augustino, est. Quando Spiritus sanctus uti voluit his verbis, quæ indigna nobis videntur Majestate Dei; hoc idè fit, ut ostendatur nobis, quod omnia alia verba, quæ judicaremus magis honorifica, non magis sint congrua, quàm contemptibilia ad exprimendas verè excellentias Dei: *His etiam verbis uti voluit, quæ apud homines in vitio esse solent, ut admonerentur, etiam illa, quæ cum aliqua dignitate Dei se putant homines dicere, indigna esse illius Majestate.* Quacumque ratione loqui possumus de Deo, hoc semper indignè est loqui; & dicere quoque audeo, loqui nos falsè de ipso, si prætendimus expressisse ad amissim id, quod est verum de ipso, & in ipso, quibuscumque utamur verbis splendidissimis & magnificentissimis, eòquod nostra verba exprimere non possint, nisi conceptus nostros, nosque nunquam concipiamus Deum, si ut est in se ipso: alias oportet conceptus nostros esse infinito, sicut est ille Dei Patris, sicque effemus, sicut ipse, Deus.

mat, hæc propositio (licet continueatur in scriptura) esset falsissima & opposita intentioni Spiritus sancti, si concipiamus per hoc aliquod zelotypiæ genus in Deo, qualis est in hominibus, cum inquietudine, diffidentia, mœrore, furore, & aliis incommodis, quæ inseparabilia sunt ab hoc affectu, quando vehementer radicans est in aliquo animo. Zelotypia Dei est pura & tranquilla, absque passione, absque impetu; siquidem ipsa non consistit, nisi in voluntate recta, pacifica, invariabili, & omnipotenti, per quam vult unice amari ab anima, quam eo nomine creavit ut nullius nisi sua esset; & hæc voluntas, cum includat decretum quoddam æternum, ulciscendi se severissime de injuria sibi facta ab anima infideli, quæ abjectè prostituit cor suum potius alius, quàm sibi, nobis reddit Zelotypiam Dei amabilissimam & formidabilissimam: amabilissimam, eòquod nos amet; formidabilissimam, eòquod nobis præparet penas, æternas, nisi reciprocè amemus ipsum.

O Deus! Quantum animæ gaudiam, nôse, quod mereatur amari à Deo, quodque Deus ipse sibi conferat hoc meritum.

Zzzz 3

ritum

S. Aug. in
man, c. 1.

Non semper res accipientæ sunt secundum litteram.

Non inhærendum est semper litteræ, quæ occidit. Quando dicimus, Deum esse zelotypum versùs animam, quæ a-

Gaudium
animæ, ex
eo quod
ametur à
Deo usque
ad zeloty-
piam.

ritum eo fine, ut amet ipsam!
sed quanta ipsi gloria, dum vi-
det, amari se à Deo usque ad
zelotypiam, qua non tolerat,
neque vult possideri ipsam ab
alio quàm à se, quasi nullum
alium amatorem, nisi se solum
ipsa iudicaret dignum! An igitur
verum est, anima mea, te
tantò condecorari honore? An
verum est, te tantà frui felicitate,
ut ameris à Deo usque ad di-
vinam zelotypiam, quæ tolerare
non potest, te ab alio, quàm à
se solo possideri? An probè
id nosti? An benè id compre-
hendis! An benè penetras ad-
mirabilem hanc veritatem, quæ
tam certa est, ac Deus ipse? O si
illam semel bene inculpsisses
animo! O si benè ipsam pene-
trares, an oculos, an cor, an ul-
lum affectum haberes ergà
quidquam aliud, quàm ergà in-
finitam hanc Majestatem, quæ
tam zelotypè tuam amat pul-
chritudinem? Nonne diceres
omnibus creaturis, quæ aude-
rent se tibi exhibere ad delinien-
dum te blanditiis, quod sancta
Agnes dicebat omnibus pul-
chritudinis suæ captis amore:
*Discede à me pabulum mortis, quia
jam ab alio Amatore preventa sum.*
Apage hinc infelix lethi spoli-
um, Amator immortalis jam
longo me possidet tempore, &
solus possidebit me in æter-
num.

Dum Ecclesiastes proferebat
verba hæc magno cum ani-
mi fervore, maritus, qui jam-
jam conceperat (dum audie-
bat ipsum è pulpito dicentem)
astimationem quandam zelo-
typiæ Dei, quamvis modo
quodam inordinato & præ-
postero, experiri incepit alios
in corde suo motus & affectus,
quibus rapiebatur tum ad a-
mandam, tum ad metuendam
hanc Dei zelotypiam ergà ani-
mam suam; & quasi pati didi-
cisset id, quod pati fecerat &
docuerat alium, interrogavit
ipsum: Mi Pater, quâ ratione
zelotypia Dei plerumque acci-
pit animam, agitque cum eâ,
ergà quam is est zelotypus? A-
mat ipsam, inquit illi, fortiori
& ardentiori abs comparati-
one amore, quàm omnes
mundi homines simul amare
possent. Verum quidem est,
perfectum hunc amorem non
conciliare ipsi aliquem ex af-
fectibus illis inordinatis, qui
ex ipsorum proficiscuntur ze-
lotypia; Et nihilominus pro-
ducit effectus non solum simi-
les, sed multò fortiores & am-
pliores, qui se latius exten-
dant, quàm zelotypia humana
extendat suos. Nam quia ipse
unicè vult amari ab hâc anima,
separat ipsam & avellit absque
ullâ commiseratione & mise-
ricor-

Quomo-
do Deus
tractet ani-
mam, ergà
quam est
zelotypus.

ricordiã ab omni eo, quod non est ipse. Non est contentus dimisisse ipsam omnia peccata, usque ad minima & levisima; sed vult ipsam contemnere quoque mundum, generoso desplicatu vanitatum ejus; vult ipsam deserere omnia bona caduca, perfectã avulsione cordis sui ab illis; vult ipsam perpetuum facere divortium cum inanibus sæculi honoribus, fortunæ facultatibus, fallacibus carnis illecebris ac blandimentis; unico verbo, ab omni eo, quod vel minimum partiri posset cor suum, eò quod velut zelotypus habere id velit totum integrum.

Hinc est, quod apparente hac severitate tractet plerosque bonos, qui infelices ac miseri videntur, qui naturali ratione suam circa hoc tulerint judicium. Siquidem privat illos consolationibus, & affigit eos adversitatibus; exspoliat illos bonis temporalibus, & aggravat ipsos paupertate; avellit ipsos ab honoribus, & annihilat illos contemptu; exurit ipsos amicis, in quibus confidebant, & omni mundano auxilio, & sæpius redigit ipsos ad incitas & extremam miseriam, ita ut non habeant, ad quem recurrant, nisi ipsum solum. Ut quid hoc? Quia zelotypus

amat animas ipsorum: nunquam contentus erit, & nunquam relinquet eos in pace, quoad unice ipsi adhæreant absque exceptione. Ad satisfaciendum plenè divinæ huic zelotypiæ, oportet animam esse solitariam, non distineri nec occupari creaturis, non omni ex parte dissipare cogitationes & affectus suos; sed solo debet delectari Deo, sicut & ille suas cum ipsa capit delicias. Oportet unico verbo, illam verè dicere posse, quod sponsa in sacro Epi halamio: *Dilectus meus mihi* Cant. 2. *Ego illi: sibi que cavere, ne minimam illi præbeat suspitionis ansam, quia zelotypus est.*

Videtur tibi, ingens hoc esse tormentum animæ, ac proinde zelotypiam Dei crudeliorem esse illa hominum. Sed videtur nonnisi iis, qui nondum experti sunt, quod anima lucro centuplici inveniat in Deo, quod deserere debebat ad satisfaciendum zelotypiæ Dei: Centes plura bona, centies plures honores, centies plures solidas consolationes, sicut præmit in Evangelio: *Centies tantum, nunc in tempore* Marc. 10, 7. *hoc.* Et quidquid faciat, nunquam cordis sui implebuntur perfectè desideria, nec contentabitur, quoad illuc pervenerit; & nunquam poterit credere, quantum ipso opere, fuerit experta.

San-

Deus facit
omnia pro
anima,
quam zelo
type amat.

Sanctus Augustinus exaram de super reliquit sententiam
omni solatio plenam: intelligamus
totam spem salutis nostræ
esse zelum Dei. Vult innuere,
omnem nostram fiduciam nobis
esse collocandam in zelotypia
divina, qua exardet & accenditur
erga animas nostras, aspiciendo
ipsam velut fontem & scaturiginem
bonorum omnium, quibus felices
redamur ac Beati. Quantum enim
nobis emolumentum, quod zelotypia
Dei haud aliter in nostram feratur
animam, quasi non amaret extra
se, nisi ipsam solam; videtur
non habere nec oculos, nec manus,
nec cor, nisi pro ipsa. Oculi
illius sunt pro ipsa: aspicit enim
ipsam velut centrum & scopum
favorum suorum; & quasi illa
esset (post se) finis ultimus
omnium operum suorum exteriorum;
quod induxit sanctum Thomam,
ut diceret, videri hominem
esse Dei Deum. Manus illius
sunt pro ipsa: nihil enim fecit
extra semetipsum, nisi pro
ipso obsequio, eodumque, ut
seipsum collocare voluerit inter
opera sua, factus homo, ut se
totum sacrificaret pro ipsa: Cor
illius est pro ipsa, quia ipsa sola
est creatura inferioris huius mundi,
cui imposuit hoc præceptum
magnum amoris, petens ab ea
totum ipsius cor, reciproc
volens ipsi dare totum suum, quod

Lib. cont.
Adim.

D. Thom.
in opusc.

non est leve zelotypiæ suæ
ac prætensio. O nimirum
felices nostram animam, si
suam agnosceret felicitatem!

Quantum prodigium, quod
sufficeret ad rapienda
omnia mundi; si consideremus,
quod Deus non condidit
mundum ex avaritia, locupletaturus
ex eo thesauros suos, cum
non sit major nec ditior post
creationem totius universi,
quam sit in æternitate abique
creaturis; sed quod illum
faceret ex mere liberalitate,
ut haberet, cui bene faceret,
cum non recipiat quidquam
pro omni eo, quod tam
abundanter effundit extra
semetipsum! Et tamen
opera ipsius non sunt inutilia,
sunt nimis pretiosa, nimisque
pulchra, quam ut nulli
serviant. Sed cum ipse in
statu non sit, ut colligat
exinde fructus pro semetipso,
ob infinitam plenitudinem
suam, quæ recipere nihil
potest ab extrinseco, hinc
substituit pro se, & in
locum suum animam tuam,
quæ est imago ipsius, facit
ipsam velut administratricem
universalem supra totam
hanc magnam naturæ domum,
& vult, ut omnia ipsi
serviant, ipsaque utilitatem
trahat ex omnibus, hæcque
utilitas ipsi maneat. Ecce
tibi gloriam divinæ suæ
liberalitatis, quæ non nisi
in ipsa terminatur

Totum

Anima no-
stra om-
nia solvit
auro, nem-
pe amore
divino, &
Deus reci-
proce pre-
tioso hoc
auro solu-
vit animam

Totum pretium, quod ab ip-
sa petitur, exsolvitur auro, id est,
amore, exsolvitur charitate; mo-
do enim ipsum ameat, dimittet
illam ab omnibus liberam, sed
ex incomprehensibili abundan-
tia infinitæ Bonitatis suæ, ipse-
met se non æstimat à debito im-
munem, quando amatur. Ex
hac solutiõe sibi nimis quam de-
bita, facit sibi ipsi quoddam de-
bitum, quo se voluntariè obligat
ad solvendum. Solve igitur,
Domine, aperi thesauros om-
nipotentia tuæ, qui continentur
in nihilo, & trahere exin, quod tibi
placuerit, ad solvendam illam a-
nimam ob eum, quo erga te fer-
tur, amorem. Non, nihil inve-
nit in vastis illis abyssis nihili, nec
in tota multitudine rerum con-
ditarum satis pretiosum, ad satis-
faciendum illi. Immittit igitur ma-
num in proprium thesaurum
suum, & Statuit dare seipsum
& seipsam totum integrum solutio-
nem amoris animæ devoventi si-
bi totum Cor suum. Quid est
hoc mi DEUS? Cujus igitur con-
ditionis est anima mea, ut sic ac-
cipere ipsam digneris? Nonne
ex eodem prodiit nihilo, unde
coeteras eduxisti creaturas?
Nonne infinito semper interval-
lo distat à te, quantumvis crea-
tarum sit rerum nobilissima?
Nonne semper verum est, quod,
cum prodierit è nihilo, nihil pos-
sit & valeat ex seipsa? Quàm

stupenda hæc est prerogativa,
quod è nihilo, quod fuit, feceris
ipsam tam nobilem, tamque ma-
gnam, ut omnia amplissima nihili-
spatia, quamvis usque ad fun-
dum omnipotenti manu tua ri-
meris & perscruteris illa, omnia
simul suppeditare nihil possint,
quod impleat illam, sed neque
tota rerum creaturarum vel actua-
lium, vel possibilium multitudine
sit quidquam ad satiandum illam. Illa
se sentit capacem, illa tenetur desi-
derio possidendi bonum infinitum;
& quamvis sese aspiciat ad
januam sui nihili, unde infinita
ratione distat à te ex conditio-
ne sua naturali, eòusque tamen
aspirare addet, & infinitus tuus
amor incensum tuum studium,
divina tua zelotypia per rumpe-
re novit totum infinitæ hujus
distantiæ intervallum, ut pertin-
gas ad eam, ipsique dones te ip-
sum, ad implendum illam pro-
pria tua gloria, & contentandum
perfectè ipsam, imò te ipsum, te-
ipsum, mi DEUS, propriam tu-
am substantiam das illi, ut pretio-
sa sis ipsius possessio in omnem
æternitatem.

Nonne dicatur, ipsam ergo
non prodiisse è nihilo more ali-
arum creaturam, quæ tam ingen-
tis felicitatis sunt incapaces, Sed
emanasse ipsam ex essentia tua
propria, velut Personam quan-
dam divinam, eòquod nihil mi-
no-

A a a a

noris ipsi sit Opus, ad ipsam contentandam, quàm idem bonum infinitum, cuius possessio æterna beatas reddit divinas Personas. O Anima, seducta Mundi incatãentis, quòdusque te deprimis, dum quidquam minus inquiris, quàm Deum! Nonne magis adhuc Zelotypus esse deberes ergà Deum, si posses, quàm Deus sic Zelotypus ergà te? si ipse

formavit te satis perfectam, satisque pulchram ad amandum te usque ad Zelotypiam, an ipse satis perfectus, satis pulcher non sit, ut reciprocè & paritate ames ipsum? Non dico amore æquali: Nam tibi hoc est impossibile? sed saltem tantà cum Zelotypiã, ut nec unicum cordis tui patiaris atomum, qui non sit illius.

ARGUMENTUM.

1. Magnum præceptum amoris DEI, quod Deus imponit nobis, est egregius effectus Zelotypiæ.

ARTICULUS II.

Amor non potest permitttere Deo, esse semper sterilem extra seipsum,

Proficeremus multum, si penetrare possemus intelligentiam effati & Oraculi huius, quod exaratum nobis reliquit divinus Areopagita: Amor non permittit Deum sterilem in seipso manere. Quantam potestatem igitur habet super ipsum amor, ut vel permittat, vel prohibeat ipsi manere sterilem? An superior ergò sit Deo ipso? Non, non est hoc ex imperio, vel aliquã potestate superioritatis. Sed quando dicitur, quod amor non permittat ipsi, semper manere sterilem; per hoc innuitur, quod ipse sollicitet bonitatem ipsius ad dandum ex abundantia sua, ad communicandum se, ad producendum creaturas suas, ad exhibendum ipsis

quã fertur ergà animas nostras.
2. Ad quantam perfectionem nos obliget hoc præceptum.

beneficia ex mera liberalitate; Siquidem cum verum sit, quod amor infinitus producat, sed non producat aliquid intra Deum; si nil produceret ille, cui competit esse principium omnium rerum, videretur naturalem ipsius oppugnare inclinationem, & quandam præferre speciem eoactionis, si semper maneret sterilis, quamvis in se contentissimus esset, quia Deus est, & æternaliter requiescit in voluntate DEI, infinita ratione contentus sua sola divinitate.

Nihilominus semper verum est, quod amor non permittit Deo contentari semetipso, ita ut nil faceret & produceret extra se; sed

sed sollicitavit ipsum, ut divites thesauros suos effunderet super creaturas; ita ut dicere possimus totum hoc universum esse opus amoris, excitantis fecunditatem ipsius, ad produciendum aliquid extra se: & quia plerumque simile producit sibi simile, possumus non dubitanter dicere, quod inter hanc operum, quæ adeo diversa videntur, multitudinem, amor nil aliud prætenderit nisi producere amorem.

Amor divinus creavit hominem, ut produceret amorem divinum.

Creavit à principio ingens hoc universum, sed nihil ibi videbat, cui facultas esset & capacitas producendi amorem DEI: non erat hinc nisi dispositio quædam & pulcher præparatus hortus ad plantandum in eo arborem, è quâ colligere ipsi mens erat delectabilem hunc fructum omnium Operum suorum. Et hæc arbor est homo, quem propriâ suâ manu hunc in finem creavit, quem anima ditavit spirituali, intellectiva, rationali, ut capax esset illuminari ipsius cognitione, nobilitando insuper ipsum voluntate libera, & corde ad ipsum amandum idoneo; & quod præcipuum est, locupletâdo ipsum præcioso gratiarum suarum thesauro, quæ velut semina divina, ipsi virtutem conferrent producendi amorem DEI. Postquam hoc opus suum ad ulti-

am hanc deduxisset perfectionem, illudque coronasset productione animæ immortalis, habentis facultatem ipsum tum cognoscendi, tum amandi in æternum, affirmat nobis sacra scriptura, quod hic quiescit velut in centro suo: requievit ab omni opere; non volens quid ultra facere, nisi colligere in pace fructus amoris, quos solum quærebat in ingenti hac rerum omnium creaturarum machina.

Ita, sacrate amor, Ecce tibi animam immortalem & intellectivam, quæ cognoscere possit excellentias tuas, & Voluntatem liberam, quæ reddere tibi possit amorem pro amore. Amor divinus est ultima mundi perfectio; & modò hunc unicum colligas fructum ex universo opere tuo, contentus es. Sed nonne timendum sit, quod hæc anima, cum posita sit in medio tot creaturarum sibi velut Regina famulantium, ab iis occupari permittat Cor suum, à quibus rapiatur tibi amor ipsius? Dubio procul hoc posset contingere: & hinc aspectus hujus periculi excitavit Zelotypiam DEI, ipsumque impulit, ut sese nostræ conjungeret & alligaret animæ per catenam hanc auream, per legem amoris, & magnum hoc mandatum, quod præcipit: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto*

Amor divinus alligat nostram animam catenâ aureâ.

Amor

*Cordē tuo, & ex totā animā tuā,
& ex omnibus viribus tuis.* Vult
omnia absque exceptione, to-
tum cor, totam animam, omnes
vires, unico verbo, totum amo-
rem absque ulla divisione. An
unquam sit visa ejusmodi Zelo-
typia? Apagite igitur vos crea-
tura, nihil hic sperandum est
vobis, inhibitus hic pro vobis est
fructus; DEUS vult totum pro
se, absque exceptione: siquidem
zelotypē ipse amat hanc animam
quod per magnum hoc præcep-
tum evidenter declarat.

Mira solli-
citus ze-
lotypia
DEI erga
animas
nostras,

Sed quid opus fuerat, ipsi hoc
imponere præceptum? Nonne
abundē fuisset satis, si dedisset ip-
si, sicut cœteris creaturis pro-
pensionem quandam naturalem,
qua raptus fuisset versus ipsum,
quasi versus centrum suum?
Nonne suffecisset ipsam scire,
quod omnia acceperit a DEO so-
lo, quodque omnia illi debeat,
quod infinita ratione sit ipse a-
mabilis, quodque omnia, quæ
minora sunt illo, indigna sint se?
Nonne satis fuisset facultatem
solummodō illi dare aspirandi ad
honorem amicitiaē suæ, quæ glo-
ria est maxima, summis plena
illecebris, & omnem naturalem
transcendens vilitatem & abjecti-
onem? ut quid dare illi præcep-
t. in tam manifestum, cum com-
minatione ignis æterni, nisi a-
mando ipsum juxta vota sua fu-

erit fidelis? Quis vidit unquam
obligationem tam inusitatam?

Haud mirum, zelotypus a-
mator est animæ nostræ, & ma-
gis quàm humana persuadere
sibi possit imaginatio. Non sunt
præventiones, quibus illam non
præveniat: Non sunt blanditiæ,
quibus ipsam non demulceat;
Non sunt beneficia, quibus ipsam
non accumulēt; Non est obliga-
tio, nec præceptum, nec vincu-
lū tam forte, quibus illā non ob-
stringat. Non est contentus
unica tantum vice dedisse ipsi in
mandatis, ut amet se unice; sed
repetit ter, quod omnia velit pro
se, totum *Cor*, totam *Animam*, &
cunctas *Vires*: Aliàs tormenta
mox præstō sunt æterna, quæ in-
evitabilia sunt animæ amare se
nolenti. Ubi est animus in
mundo, qui zelotypiā diffunde-
re potuisset latius, vel illam ma-
nifestare luculentius?

Illustris illa scœmina, quæ lon-
go ingemuerat tempore sub ty-
rannide zelotypiæ humanæ, ex
auditu horum Verborum tota
contremuit, cum clarè perspexerit
ex illis, Zelotypiam DEI erga
animas nostras, abs comparatione
majorem esse. Qua ratione
ergō, inquiebat ipsa, Zelotypiæ
huic poterit satisfieri, aut sperari
nostra salus? Nam quis est in
mundo, qui non alium quendam
amo

amorem foveat in Corde, quàm purissimum & unicum amorem DEI? Quis est, qui suam non paulisper diviserit animam? Ubi inveniatur, qui amet illum reipsa ex omnibus Viribus suis? Credideram semper, ad indulgendum animæ meæ parum quietis, perfectionem hanc esse, ad quam DEUS non obliget omnes. Bonum hoc esse pro illis, quos vocat DEUS ad studium perfectionis in Monasteriis; sed nobis, qui in mundo vivimus, sufficere in rigore, amare DEUM, ita ut nunquam toleremus peccatum lethale in Conscientiis nostris; omnesque Christianos verè quidem obligatos esse ad amorem DEI, sed non ad sublimem illam amoris DEI perfectionem.

An sufficiat non habere peccatum mortale ad satisfaciendum magno præcepto amoris DEI.

Non, Domina, respondit Ecclesiastes, magna hæc fraus est, quæ gliscit in Mundo, & enormis cœcitas, quæ invaluit inter Christianos, non considerare, quod mandatum DEI obliget aequaliter omnes homines, cuiuscunque sint conditionis, quodque magnum mandatum legis præcipiat illis non solum amorem DEI, sed illos obliget ad amandum ipsum ex toto Corde suo, ex tota anima sua, ex totis viribus suis; & qui dicit totum, nihil excipit; & qui dat mandatum, ad quod implendum est obligatio, non solum modò dat con-

silium, quod permissum sit nobis vel amplecti, vel non amplecti, D. Thom. 2. 2. q. 184. 3.
Credite non mihi, sed creditote Sancto Thomæ, qui censetur in totâ Ecclesiâ ceu oraculum Theologiæ.

Ipsemet proposuit hanc questionem: An perfectio Christiana, quæ abs controversia consistit in amore DEI cadat sub præcepto, vel duntaxat Consilium? & respondet ipse propriis hisce verbis: *Dilectio DEI & Proximi, non cadit sub præcepto, secundum aliquam mensuram, ita ut, quod est plus, sub Consilio maneat.* Hoc est, quod amor DEI non præcipiatur ex parte, & ex parte suadatur; Lex enim nõ dicit; si vis obedire mandato, Diliges DEUM ex parte Cordis tui; & si servare cupis consilium perfectionis, diliges eum ex toto Corde tuo. Sed mandatum expressis verbis affirmat, quod obliget indifferenter omnes ad amandum ipsum ex toto corde suo, ex totâ animâ suâ, ex totis viribus suis, hoc est, ad amandum ipsum cum totâ perfectione amoris. Hoc est primum & maximum mandatum. Ecce tibi primum & maximum mandatum legis DEI; & qui hoc non observaverit iuxta totam suam obligationem, non potest sperare salutem.

Et hoc tam verum est, ut doctrina

Obligamur amare DEUM sicut Beati in cæo.

trina sit sancti Thomæ, qui loco citato apponit hæc Verba valde stupenda: *Perfectio divina dilectionis universaliter cadit sub præcepto, ita quod etiam perfectio Patrie non excludatur.* Quod perfectio amoris DEI nobis præcipiatur universaliter, & juxta totam suam latitudinem, eousque, ut magnum hoc præceptum includat etiam sublimem illam perfectionem amoris, quo amatur à Beatis, qui sunt in celo. Sed hoc nonne dicatur jure meritissimo? siquidem aliud nos haud facimus, nisi quod in terra incipiamus observantiam ejusdem præcepti, quod continuabimus æternaliter in coelis, amando ipsum ex toto Corde nostro: Unde etiam verum est, haud possessuros nos unquam sublimiorem gradum amoris DEI in coelis, quam fuerit ille, quem possedimus in terris. Et hoc est, quod extimulare nos deberet, ut indefesse laboraremus, ad acquirenda nova pretiosissimi hujus thesauri lucra, omnibus momentis vitæ nostræ, eò quod post hæc, nec minimum quid amplius acquirere ex eis poterimus in omnem æternitatem.

Dum exponebatis graves & ponderosas has veritates, personæ quædam, quæ congregaverat se circa ipsum, ad audienda illius dogmata, manebant ex in ita at-

tonitæ, ac si fuisset doctrina aliqua nova & huc usque inaudita, quamvis tam clarè & manifestè doceatur in Evangelio; & quia melius jam cognoscebant magnitudinem obligationis suæ, vim ac robur magni præcepti amoris, incredibilem Zelotypiam DEI erga animas nostras, quæ nunquam bene consideraverant, aspiciebant se invicem prorsus confusæ, & summissa omnino voce dicebant: Quid igitur faciemus nos? Eheu! Quam longè absumus à regno DEI? Nam quis est, qui in rigore satisfaciat obligationi magni hujus præcepti, quod omnes nos obtrahit ad perfectionem amoris DEI? Hoc præceptum est, ne dubites de eo, sed nec dubitare potes; & scimus, necessariò nobis observanda esse præcepta DEI, ut salvemur.

Quidam ex iis, qui altum se sapere credebat in theologia moralis, alta dicebat voce: Me quod attinet, non terreor percipiens ista! legi namque in Auctoribus valde bonis, quod præceptum DEI nos non obliget ad collocandam totam immensitatem amoris DEI in corda nostra; aliàs præciperet nobis impossibile: Hoc enim est, ac si quis alicui diceret: Volo, ut omnem maris aquam mihi includas in nucis putamine. Sufficit, ut ex eo

An sufficit
amare Deum
ex tota
præappreciatione
cordis sui

pona-

ponamus in cor nostrum, quod poterit continere. Adhuc edoctus sum, quod necessarium non sit dare totam latitudinem nostri cordis amori DEI, ita ut nihil unquam alterius, quam amoris DEI illuc collocemus. Nunquid enim absque crimine amare possumus nostros Parentes, nostra bona, nostros amicos, nostram sanitatem, nostram famam, & tantas res alias? sufficit ergo amare Deum ex tota præappretiatione cordis nostri, ita ut nihil amoris habeamus, nec contrarii, nec majoris, nec æqualis amori DEI. Et hæc est etiam doctrina sancti Thomæ, qui dicit, quod observantia magni præcepti charitatis plures habet gradus, quodque ultimus sufficiat in rigore, ut salvi fiamus: *Est autem infimus dilectionis gradus ut nihil supra eum, aut contra eum, aut æqualiter ei diligatur.*

D. Thom.
supra ad 2.

Quid sit amare Deum ex tota præappretiatione cordis sui.

Affertur, respondit ad hoc Ecclesiastes; Bene novi, quod sufficiat in rigore ad explendam obligationem præcepti, dare totam præappretiationem Deo in corde suo; sed tamen oportet verè & re ipsa ita esse, ut nihil sit amoris in Corde nostro, qui emineat, qui contrarietur, qui æqualis sit amori DEI; alias omnino versamur extra viam salutis. Sed ut sciamus, an revera sumus in hoc statu, non attenden-

dum est, nec ad cogitationes, nec ad Verba nostra. Ut videamus, an verum sit, quod præexistimemus & præferamus Deum omnibus, consideremus bene, quid contingat, quando est subordinatio quædam in rebus. Philosophi infallibilem hanc dant regulam, quam etiam experientia nobis reddit manifestam: Quod est supremum infimum, non est infimum supremum. Quando duæ res sunt subordinatæ, altissimus gradus inferioris, non pertingit usque ad infimum gradum superioris: Exempli gratia: est subordinatio quædam inter statuam & ipsius stylobatam, uti vocant, sive basim: altissimum fastigium stylobatæ est semper inferius plantæ pedum statuæ. Tu fateris obligatos nos esse ad dandam totam præexistimationem Deo, super omne id, quod Deus non est, oportet ergo talem, tamque absolutam subordinationem esse in nostro amore, inter Deum & omne id, quod Deus non est, ut altissimus gradus inferioris, hoc est, id, quod magis spectabile est in creaturis, maneat depressum, abjectum, post positum rei minimæ, quæ respicit Deum; sicut esse præferre unicum exercitium Religionis, vel unicum actum amoris DEI, occupationi alicujus imperii. Sed an faciamus hoc?

Est

Pauci
amant De-
um amore
præappre-
tiationis.

Esse tam ardentem, tanto ac-
censum studio, totumque ig-
nam in rebus mundi; esse tam
tædiosum, ignarum & negli-
gentem in exercitiis virtutum;
Est ne hoc dare totam præxi-
stimationem DEO in Corde suo?
Collocare omne suum tempus,
omnem suum laborem acquiren-
dis bonis terræ, abs eo, quod
unquam afficiatur quis tædio in
hoc studio, modò parva aliqua
spes cuiusdam lucti affulgeat ibi;
& non posse persistere unic ho-
rà quietè cum DEO in oratione,
quin mox afficiatur nausèa &
moriatur fastidio: Et hoc sit
omnem tribuere præappreciati-
onem amori DEI? Infatigabili cu-
piditate sectari voluptates car-
nis, ludos, animi relaxationes,
conversationem cum amicis;
tam anxie inhiare iis omnibus,
quæ illorum vel nostris inservi-
unt comodis, ut excuratur usq;
ad mundi limites, nulli parcat-
ur labori, exponantur
omnia, propria etiam vita;
sed pietatis aspicere exercitia,
velut onerosam quandam obli-
gationem, quæ non expediatur
nisi cum repugnantia; negligere
commoda & utilitates DEI, eò
usque, ut dicatur: Ejusmodi ni-
hil ad me, talia non mei sunt fo-
ri, faciant illi, quorum interest:
Estne hoc, quod nuncupamus
præexistimare & præferre DE-
UM omnibus in Corde suo?
Nunquam non occupatum ha-

bere animum cogitationibus
mundi, & Deum oblivisci diebus in-
tegris, nunquam vel quasi nunquam
Deo de miscere sermonem, sed se-
per de millenis crepundiis, nugis,
titivilitiis, eò quod non nisi ex abū-
dantia Cordis sui os & lingua lo-
quatur: An hoc verè sit amare
Deum præferendo & pluris æstimando
illum omni eo, quod DEUS non
est? Nonne hoc est se ipsum
spontè excœcare, consulto se-
met decipere, nobis persuadere,
quod amemus DEUM ex toto
Corde nostro, ex tota anima no-
stra, ex totis viribus nostris, sicut
in lege sua id præcipit, quodque
plenè divinam contentemus Ze-
lotypiam, qua exardescit erga
animas nostras, à quibus vult
unicè amari, dum videmus, ip-
sum tam procul abesse à Corde
nostro, ut curarum nostrarum ip-
se sit ultima, & cogitationum
nostrarum minima.

Et nihilominus mundus ita
vivit absque ullo scrupulo, & abs-
eo, quod vel semel cogitet, se
quidquam facere contra maxi-
mum præceptum amoris DEI,
dummodò quis non sentiat, pec-
catum lethale se circumferre in
Conscientia sua: quasi ingens hæc
Dei oblivio socors hæc negligè-
tia, suæta hæc in sensibilitas & duri-
tia erga Deum infinita ratioe boni,
quem amare obligati sumus ex
toto Corde nostro, non esset val-
dè magnum peccatum. Sed error
universalis plerisque sua per-
suasit

fit hominibus, totum consistere in eo, si evitentur peccata graviora, quodque sufficiat, non offendere ipsum; quasi mandatum legis suae præciperet: Non offendes Dominum Deum tuum; pro eo, quod expresse dicit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. Quis unquam dixit, quod neminem offendere & amare sit idem? An igitur miserabilis usus, vel potius abusus vitæ purè naturalis & sensibus omninò immersæ, cui assueti sumus, nobis amplius non permittat concipere duntaxat idæam sublimis hujus præexistimationis, infinitæ hujus appretiationis majoris, quæ præferendus est nobis Deus in corde nostro, & in amore nostro, omni eo, quod Deus non est? quodque pro eo, quod contendere deberemus ad accendendum nos divino ipsius amore, velut seraphinos in cœlo, ita præcipiente divinâ ipsius lege, & urgentibus meritis ipsius, collimemus quasi omnes duntaxat eò, ne ipsam offendamus, nosque in singulas interrogemus horas, absque intermissione: Quid mali est in hoc? Nonne facere id possum, quia peccatum non est? O Deus amoris! An ita æstimaris? Quasi tyrannus, quem offendere non audeamus,

quia formidamus ipsius incurere odium; & non velut Pater, quem debeamus prosequi amore, & cuncta ipsi impendere obsequia. O zelotype amator animarum nostrarum, an infideli suâ socordiâ, & affectu prorsus indigno, quo feruntur erga te, satisfaciant tibi?

Non erat vel unicus è totâ societate, qui compunctus non fuerit, percipiendo tam evidentes veritates, quasque melius proprio suo cognoscerent experimento, quàm ex verbis concionatoris; fateri enim cogebantur: Verum est, quod ita vivatur in mundo, & talia non considerentur; Neminem nostrum æstimaremus amicum, si ageret nobiscum, sicut agimus cum Deo. Sed capere non poterant, quare Deus infinitæ Majestatis, magis antecellens nos, quàm antecellant atomum cœli, eo usque demittat se, ut nostram prensat amicitiam, quasi indigeret hac, & vivere non posset felix nec beatus absque illa; Et quare animas nostras tanto habeat in pretio, ut zelotypiam tenus admet ipsas. Et desuper proposuerunt ipsi plures interrogationes curiositate plenas, quibus respondit, uti intelligitis.

Bbbbb ARGU.

ARGUMENTUM.

1. Quare Deus tantâ afficiatur Ze-
lotypia ergâ animas nostras?
ARTICULUS III.

Quantum
prodigium
quod Deus
nostram
querat a-
micitiam.

Res sanè admodùm stupenda foret, si Monarcha quispiam aucuparetur gratiam alicujus famuli, ipsumque demereri stude- ret officiis, accumularet benefi- ciis, ac millenis blanditiis in illi- us sese insinuaret benevolentiam, abs eo, quod ipse posset lu- crari cor, acquirere affectum. Sed magis adhuc stupendum, videre, quod Deus currat post nos, tanto cum ardore sollicitet nos, tantâ cum assiduitate, tantâ cum sollicitudine interpellet nos, ut intimam cum ipso inea- mus amicitiam, & tamen obti- nere à nobis id non possit. Insi- nuat nobis hoc desiderium su- um tam ardens inescantibus his- cè verbis: *Fili, præbe mihi cor tu- um*. Fili mi, creatura mea, cha- rum opus manuum mearum, aspi- ce in me, ama me creatorem tu- um, qui tanto ardore amat te; ne abnuas mihi cor tuum, quod de- di tibi, cum tibi cor meum dem, quod non dedisti mihi: tuam magis anheo amicitiam, quàm omnia quæ sunt in mundo, & om- nia, quæ feci extra me, quæ- que tibi ceu magnificentum imper-

Etov. 23.

2. An suo vel nostro emolumen-
to adeò desideret unice à nobis
amari?

titus sum manus, non fuerunt, nisi ut id obtinerem à te.

Itane omnipotens creator mundi mihi sic loqueris? Itane tu ipse, Majestatis infinitæ De- us, me requiris, exoptula à me cor meum; Tu à me, magni- tudo immensa, qui non nisi mi- serabilis sum pulvisculus, & ato- mus vilissimus coram oculis tu- is: Eheu! video, Magnates hu- jus mundi, junctam servare cum dignitate gravitatem, quæ arcent à congressu suo accede- re volentes, inanium cultorum & adoratorum sibi in naturâ æqualium stipati multitudine; & pro eo, ut è suis descendant foliis comiter accepturi, & be- nevolè amplexaturi illos, effla- gitari volunt, ut suos tantum- modo ignentur super ipsos dimittere oculos, benigno eos beaturi intuitu, solaturi aspectu. Et Tu magne mundi Monar- cha, tu ipsum te quasi reddis supplicem, tu aucuparis & ob- sequiis demulces creaturas tu- as; Tu quasi ad ipsorum pe- des prostra usjaces, si ita loqui licet, ad ex postulandum ipsa- rum.

amicitiam. Tu precaris, tu precipis, tu promittis, tu minaris, tu omnia experiris, ut flectas & lucreris cor ipsarum. Nonne dicatur meritò, tuam in hoc consistere felicitatem, ut intimam cum illis statuas & in eas amicitiam? O Deus amoris! Quàm ineffabilis abundantia incomprehensibilis bonitatis tuæ!

Scrupendum prodigium bonitatis Dei erga nos. S. Aug. Lib. 4. conf. c. 5.

Exclamandum hic est summam cum admiratione, cum sancto Augustino: *Quid tibi Ego sum, Domine, ut amari tu jubeas à me, & nisi fecerim, minaris ingentes miserias? Parvane est miseria, si non amem te? Quis ergo sum ego mi Deus? In quantà coram oculis tuis æstimatione? ut non solum permittas me amare te, quod magno nimium mihi fuisset honori, quo aspirare non fuisset ausus unquam, sed mandes id mihi tam ferid, maximumque ex eo constituas mandatorum tuorum? ultra adhuc rem urges: promittis enim mihi regnum & coronas æternas, si amem te, quasi te plurimum obstrinxissem amando te; & non contentus spe exstimulare me, urges & compellis me quoque timore, minitaris mihi ignem infernale, ignem devorantem, quo ardeam in æternum, si ardere jam noluerò igne amoris tuæ*

sacro. Eheu! nonne puniret nimium à me ipso, & poenam sufferrem atrociorē ipso inferno, si ipse met privarem me inæstimabili felicitate amandi te extotà animam meam?

Hoc non est, quod quero, in-
terpellat ipsum è societate quis-
piam: probè novi Deum velle,
ut ipsum amemus unice; sed
quero cur tam ardentè deside-
ret à nostrà amari animam; lubens
scirem, ecurr tanta adhibeat me-
dia, tantasque collo ipsius inji-
ciat catenas ad ipsam captivan-
dam. Quid commodi, quid
emolumentum, quid lucri reperit
in eo, si ametur à nobis? Quid
damni, quid detrimenti, si non
ametur à cordibus nostris? An
exin major est, vel felicior? An
minor esset Deus, si totus mun-
dus oblivisceretur ejus, vel si
ipse met totus annihilaretur.

Non videmus certè, respon-
dit Ecclesiastes, ipsum recipere
exin aliquid lucri aut commodi,
eò quod sufficiat sibi ipsi; & cum
possideat omnem eisendi infi-
nitudinem, recipere nullam
possit augmentationem à crea-
turis suis. Nihilominus di-
cendum est, pretiosum aliquod
bonum contineri in amore cor-
dis nostri, incognitum tamen
nobis, eò quod tam zelotypus sit
ille ad possidendum illud totum
integrum, ipsoque contentetur,
velut fructu unico universi

Quare Desideret ut ipsum amemus.

Deus nobis dat omnia, & non petit nisi nostrum amorem.

hujus magni operis, quod pro-
duxit extra seipsum: oportet
illud magni esse preterit, eo quod
id exigat à nobis velut unicam
recognitionem & gratitudinis
notam, pro omnibus, quibus
tam abundanter nos cumulavit,
beneficiis. Ipse dedit tibi totum
hoc ingens universum pro do-
mo tua, toto presentis vitæ tuæ
tempore; & non expectat, ut
reddas ipsi alium æqualem mun-
dum in solutionem; sed deside-
rat, ut in recognitionem ames
ipsum. Ipse decoravit te præro-
gativis super omnes alias crea-
turas, tribuens tibi animam im-
mortalem & spiritualem, quæ
sola è creaturis ipsius capax est
ad possidendum illum in æter-
num; At non expectat à te, ut
pro ea similem ipsi reddas; sed
tantum desiderat, ut hanc im-
pendas ad amandum ipsum.
Ipse venit, ad devovendum se
ipsum totum integrum tuis ser-
vitiis, descendens eo nomine è
cælis in terram, se nostra indu-
ens humanitate, & prompta sa-
crificans voluntate propriam
vitam suam pro salute tua: pos-
set bene in recognitionem tu-
am exigere vitam, & hoc æquis-
simum esset; sed contentus est,
ut hanc ipsius devoveas amori.
Hic igitur solus est fructus,
quem colligere desiderat ex o-
mnibus immensis bonitatis suæ
munificentis, quas effudit in te,
quibus te locupletavit,

Nos ignoramus, quanti valo-
ris ac pretii sit amor animæ no-
stræ, sed Deus hunc novit opti-
mè, tantique æstimat, ut nullam
aliam exquirat solutionem pro
eo, quod tibi suos aperuerit the-
sauros: ama solummodò ipsum
ex toto corde tuo, & plenè sibi
satisfactum credit, teque ab o-
mnibus debitis dimittet immu-
nem. Hic amor tanti ab ipso æ-
stimatur, non solum quanti to-
tum hoc universum, quod de-
dit tibi ad eundem obtinen-
dum; sed quanti omnes ipsius
dolores, quanti omnes ipsius
adversitates, quas ad operan-
dam salutem tuam devoravit,
quanti pretiosus ipsius sanguis,
quanti propria ipsius vita, quam
in cruce immolavit pro te: ipse
tanta non fecit, tanta non passus
est, nisi ut obtineret amorem tu-
um; & dummodò hunc ipsi do-
nes, ipsumque ames ex toto
corde tuo, jam contentus est,
nihilque aliud expostulat solu-
tionis. Et nos ingrati æquis-
simam hanc ipsi abnuimus reco-
gnitionem, quam exhibere &
solvere possemus tam facile?
Quanta injustitia fraudare
ipsum stipendio tot titulis ipsi
debito, quodque tam parvi sta-
ret nobis! Quanta cæcitas,
quod sciamus tam purum æsti-
mari à nobis pretium nostri
amoris, quem projicimus quasi
in omnem eventum, abs eo,
quod

Inestimabile pretium amoris nostri.

Max
ingr
do n
man
um

quod angamur, quò projiciamus, quemque prodigimus indies, indignis ipsū impendendo creaturis, quæ non pluri quàm nos, æstimant ipsum, cum interim Deus, qui tanti ipsum pendit, illum postulet à nobis, & postulet tanto cum ardore, aut eum à nobis obtinere non possit?

Si haberes omnes, qui sunt in mundo, homines, ad tua servitia, qui se totos impenderent, totos se consumerent, labore se totos exhaurirent usque ad mortem pro tuo commodo, quique tam efficaciter, tam fideliter laborassent pro te, ut elevarint te super solium, fecerintque te Monarcham in orbe; Et si post hæc viderent te tenentem in manibus florem vel fructum, illumque velut unicum laborum suorum stipendium ardentissimis juxta omnes vires suas à te exposcerent precibus, tuque facillimè, si velles, hunc ipsis donare posses: tantæ autem fores inhumanitatis, ut spretis ipsorum votis, hunc ipsis denegares, & in ipsorum præsentia alicui projiceres bestię, nonne te verum summæ demonstrares ingratitude mon-
strum? Nonne exclamari posset! Ah injustitia! Ah crudelitas! dignusque fores, ut omnes te homines summo despiciatui haberent, abominationi & hor-

rori? Jam ipsemet judica, an non deterius quid committamus, dum amorem nostrum Deo denegamus?

Siquidem quid sunt omnes mundi homines respectu Dei, qui se totum integrum nostris devovit servitiis, usque ad mortem in laboribus & doloribus pro nostro commodo? Et quid fecissent omnes mundi homines elevando te supra quoddam solium, respectu & comparatione regni æterni, quod Deus proprio suo tibi emit & comparavit sanguine? Ipse pro toto laborum suorum stipendio, & pro tota acceptorum beneficiorum memoria, non desiderat a te florem vel fructum, quem modò in horto tuo quærere & accipere debes, sed aliquid, quod minoris stabit tibi, quodque facilius donare illi poteris, cum penes te, & in teipso nascatur. Et hic est amor tuus; & tu tantæ es crudelitatis, ut hunc ipsi deneges, & in præsentia ipsius ante immundas projicias eundem bestias; ita nuncupo brutales passionem & fœdas carnis voluptates, quas amare non pudet in contemptum Dei. Ipsemet dicas, an non hæc sit facinorosissima & probrosissima ingratitude omnium ingratitude; dignissima, quæ omnium creaturarum excipiatur detestatione, execratione;

Bbbbb 2 abo-

Maxima
ingratitu-
do non a-
nanci De-
um.

abominatione. Ah, divine ac
dive Paule, quantâ aequitate &
jure meritissimo anathemata
fulminasti & maledictiones æ-
ternas in eos, qui non amant
1. Cor. 16. Christum Jesum. *Qui non dili-
git Dominum Jesum, anathema sit.*
O Quam meritò infernus de-
betur supplicio ac punitioni e-
jusmodi criminis? Infelix da-
mnate, ut quid ardes tam crude-
liter in devorantibus flammis? ut
quid toleras omnia hæc horribi-
lia tormenta in omnem æterni-
tatem? An ideo, quia ncluisti
amare Deum? Ah! Quam benè id
mereris! Quis deplorabit te, ar-
dentem te videns, ex eo, quod a-
mare nolueris Deum infinito
modo amabilem?

Deus no-
strum tan-
tummodò
intendit
comodam
præcipien-
do nobis,
ut ipsum a-
mamus.

Sed video his omnibus adhuc
aliquid magis stupendum. Non
penetramus satis fundamen-
tum magnæ hujus veritatis. Non
benè loquimur, dum dicimus,
mirum non esse quod Deus tan-
to cum ardore requirat amorem
animarum nostrarum, eò quod
hic unicus sit fructus, quem col-
ligit ex omnibus, quæ prodie-
runt è divinâ manu suâ, operibus.
Sed quæro: estne Ipse, qui col-
ligit hunc fructum? An appo-
nit ipsum thesauris suis, ut novi
hujus acquisitione lucri evadat
ditior? Non, ipse non est, qui
nostrum recipit amorem; est
proprium cor nostrum; Non
Deus est, qui magis inde dife-

cat, sumus nosmetipsi. Consulta-
mus desuper Theologos; affe-
renti nobis valde magnum di-
scrimen inter amorem Dei ergà
nos, & amorem nostrum ergà
Deum; in hoc, quod amor Dei
ergà nos abeat extra ipsum; a-
mor autem noster ergà Deum
maneât semper in nobis ipsis.

Docent ipsi, quod amor Dei
ergà nos, non sit ex illis actibus,
quos appellant immanentes, hoc
est, qui producat in Deo & re-
cipiatur in Deo ipso, velut infi-
nitus ille amor, qui procedit ab
æterno ex ipso in ipsum, et
quique se terminat productione
divinæ cujusdam Personæ, quæ
est Spiritus sanctus. Non ejus-
modi est amor ipsius ergà nos.
Est quidem (ut verum fatear) ac-
tus ejusdem omninò volunta-
tis, unde procedit infinitus ip-
sius amor ergà se, & cujus termi-
nus adorandus, Spiritus est san-
ctus; expressis verbis dicente
sancto Thoma, quod Pater & Fi-
lius eodem amore nos ament,
quo amant se invicem: *Pater & Filius dicuntur diligere Spiritum sancto & se & nos.* Sed amor hic,
in quantum se extendit ergà nos,
non manet in Deo, nec termina-
tur ad producendum aliquid in-
tra ipsum. Quid ergò est hoc?
Est amoris quædam plena ef-
fusio ergà nos: Est emanatio sa-
cra divinæ ipsius in nos bonita-
tis, quæ terminatur ad nos,
&

Differentia
inter amo-
rem Dei &
nostrum.

1. p. 9. 57.
a. 2.

& producit in nobis omnes suos pretiosos effectus. Pretiosus hic amor, qui inexhaustus nostræ felicitatis fons est, habet principium suum in corde Dei. Sed non impar est diviti & fecundo illi fonti, qui exibat è medio paradisi terrestris, seque exin dividebat in quatuor flumina magna, quæ fecunditatem afferebant universæ terræ, ad faciendum benè cunctis regionibus mundi, abs eo, quod unquam reverterentur ad locum, unde exiebant. Sic amor Dei, quo fertur erga nos, principium suum habet in corde ipsius, & effundit liberaliter in omnes creaturas omnem abundantiam bonorum naturæ, gratiæ, gloriæ, tam in tempore, quàm æternitate, tanquam tot magna flumina, procedentia ex eodem fonte; sed ipse nil unquam recipit, & non fit ditior ex omni eo, quod effundit extra seipsum. Hæc est natura amoris, quo nos prosequitur; totus fructus manet noster, & non ipsius.

Verùm amor noster erga ipsum totus est alius: siquidem hic est actus, qui producitur in nobis, qui terminatur in nobis, qui quique nihil producit extra nos. Non dico, quod amor Dei non exstimulet nos ad perficienda multa bona opera externa; cum potius sit horum principium tam fecundum, ut omninè

videatur satiari illis non posse. Verum hæc sancta exercitia non constituunt amorem ipsum, sed sunt effectus & fructus illius. Si aspicias præcisè amorem, invenes ipsum filium invisibilem cordis, qui nascatur, abs eo, quod unquam exeat è suo principio: facit è cunabulis nativitatis suæ, habitationis suæ palatium, & mortis suæ tumulum. Est ipse actus immanens, qui non producit terminum suum extra causam, cuius est effectus: siquidem actus amoris Dei non se terminat immediate, nisi ad augendum amorem Dei in corde se producente. Ipse filius, qui nutrit suum Patrem, qui ipsum roborat, qui ipsum crescere facit. Sic pro eo, quod amor, quo Deus erga nos fertur, semper exeat extra Deum, & omnia bona producat in nobis: econtra amor, quo nos afficimur erga Deum, non exeat extra nos, & non producat unquam aliquid in Deo. Unde ergò venit, quod tam zelotypè nostras amet animas, cum exinde nunquam amplius quidquam revertatur ad ipsum?

Hoc ipsam est, è quo magis apparet prodigium bonitatis suæ erga nos, si id capere possemus. Dum desiderat tam ardentè a nobis amari, non in ipso est commodum, sed est in nostro. Amor quo prosequimur Deum reddit nos beatos, & non amor, quo Deus nos prosequitur.

nostrum, Verum est, non fore ipsum magis beatum, si ametur à nobis; sed bene novit, nos beatos esse non posse, nisi amemus ipsum. Nisi is amaret nos, non præciperet nobis tanto cum ardore, ut amemus ipsum ex toto corde nostro: sed quia nos amat perfectissimè, summum vult nobis bonum, & bene novit, quod ad assequendum illud non sufficiat, si ipse amet nos, sed quod requiratur, ut & nos amemus ipsum; aliàs solus ipse amor non reddet nos beatos. Res stupenda, quod non præcisè sit amor, quo Deus fertur ergà nos, qui supremam nostram constituat felicitatem, nosque securos reddat de possessione Dei, sed sit amor, quo nos prosequimur ipsum.

Hæc propositio videtur ab initio tam stupenda, ut scandalum parere posset simplicibus, qui interpretari illam possent ceu speciem blasphemix; sed tam vera est, tamque latè extendit maximam obligationem, & absolutam necessitatem, quæ imposta est nobis, amandi Deum, ut opus foret publicare illam voce tonitruum per universum orbem, & omnibus mortalibus illam tam efficaciter inculcare, ut observarent eam, firmissimeque crederent, omnem suam felicitatem dependere ab eo, ut Deum ament ex totâ a-

nima sua. Totus amor, quo Deus ergà me fertur, mihi est inutilis, nisi amem ipsum amore divino & supernaturali, per quem ipsi consecrem totum cor meum; Et tantum abest, quod amor ipse ergà me constituat solus felicitatem meam, ut prorsus ex opposito magis conciliaturus sit infelicitatem meam æternam, si ingratus fuero, non amando ipsum. Quando mihi dat esse tam nobile, animam immortalem, idoneam ad ipsum æternaliter possidendum, fateor ipsum amare me plus quàm ullam è creaturis suis; Verùm quid mihi hoc proficit, nisi ut infelix sim perpetuò, nisi ipsum amavero? Quando descendit de cœlis ex amore ergà me, quando sustinuit tanta, quando mortuus est pro me in Golgothæo vertice, fateor ipsum amasse me magis propria vita sua, sed quid omnia hæc profunt, si amare ipsum abnuam? Nolo hoc esse, quod dedit mihi, potius annihilaret me; nil mihi cum passione ipsius, nec quod descenderit de cœlo; omnia hæc mihi nociva sunt, nisi extremam & supremam habuero felicitatem, quæ cuncta ista mihi reddat utilia; & suprema hæc felicitas consistit, non in amore, quo Deus fertur ergà me, sed in amore, quo feror ergà ipsum.

Hic

Nostra sola
utilitas est,
amare De-
um, cœtera
nihil sunt.

Hic est, qui possessionem mihi consignat cœterorum bonorum ejus, & præcipuè sui ipsius, qui est supremum bonum meum; hic est, qui ipsius amorè mihi reddit proficuum; hic immediatus fons est & mensura omnis boni mei, omnis felicitatis meæ. Hæc igitur utilitas est maxima, vel ut melius dicam, utilitas sola, quam habemus pro tempore, & pro æternitate. Parum nostrâ interest, cœteras res mundi omnes vel malè cadere, vel benè; nos vel divites esse, vel pauperes; sanos vel infirmos, honoratos aut contemptos. Si amemus Deum ex toto corde nostro, ex totâ anima nostra, & ex totis viribus nostris, ceri sumus, nos esse beatos, reluctantibus in casum omnibus miseris, quæ ob-

ruere nos possunt. O si firmiter nobis haberemus persuasam hanc veritatem unicam, quod tanti nostrâ interfit, benè cognoscere, quod amor Dei fecundissimus fons sit omnium bonorum in æternitate, quæ speramus; & verum remedium omnium malorum in tempore, quæ sustinebimus; quàm plurimum nostræ adversaremur felicitati, tam parvi æstimando ipsam, sicut modò æstimamus. Væ nostræ cœcitati, væ miserabili nostræ ignorantiz, quæ non permittunt gustare nos, sicut oportet, admirabilem hanc veritatem; quod minimus amoris Dei gradus, vel unicus actus amoris Dei, longè antecellat cuncta mundi totius imperia.

ARGUMENTUM.

1. Quantum glorificetur Deus ab animâ quæ amat ipsum purè pro-

ARTICULUS IV.

Societas, quæ crederet Ecclesiasten protraxisse discursum suum circa excellentiam amoris animarum nostrarum erga Deum, & circa argumentum zelotypiæ ipsius, in quantum protrahi poterat, stupore percussa fuit, dum dixit illis: Est adhuc quidpiam magis admirabile o-

pter ipsum. 2. Ineffabiles Consolationes animæ, quæ contentare studet zelotypiam Dei, amando ipsum.

mnibus his, quæ percepistis in prodigiis amoris hujus, quo Deus est zelotypus. An benè nôstis, quod anima nostra ratione quâdam magis possit amare Deum, quàm Deus possit amare ipsam? An benè nôstis, impossibile esse, quod omnes creaturæ simultantum a-

Cccc ment

ment animam vestram, quantum amat ipsam Deus? An bene nostis, quod ex opposito, quam parum etiam anima vestra amat Deum, si tamen ipsum verè amat, impossibile sit, quod illum non amet plus, quam semetipsam? Hæ propositiones, quæ videbantur semi claræ & semi obscuræ, ostendebant paulisper ipsis, nescio quid magni, quod tamen æstimabant incredibile. Hoc fuit, quod ipsorum existimabant attentionem, ad percipiendam & capiendam ipsarum intelligentiam: Et ecce quâ ratione explanaverit illas, tanta cum evidentia, ut omnes concesserint, suamque adjece-
rint calculum.

Nostri-
aani-
nia magis
potest a-
mare De-
um, quam
Deus pos-
sit amare
ipsam.

Dixi primò, animam ratione quadam magis posse amare Deum, quam Deus possit amare ipsam: siquidem cum amare aliud non sit, quam velle bonum: *Amare est velle bonum*; Ego ipsi plus boni velle possum, quam ipse velle possit mihi: hoc est; Ego velle ipsi possum divinitatem suam, & gaudere ex eo, quod ipsam possideat; sed ipse non potest mihi velle, quod Ego sim Deus, nec mihi suam procurare divinitatem, quantumlibet sit omnipotens. Manifestum igitur est, quod velle ipsi possim plus boni, quam ille possit velle mihi; & quia amare nil aliud est, quam velle alicui bo-

num, anima igitur mea ratione quâdam plus potest amare Deum, quam Deus amare possit ipsam.

Sed dices mihi; Amor noster erga Deum tam est sterilis, tamque inutilis Deo, ut nunquam ipsi conferat aliquid boni: ex adverso amor Dei erga animas nostras tam est fecundus, tamque proficuus ipsis, ut ab ipso solo omnia sua accipiunt bona. Annuo, sed hoc demonstrat quidem, amorem Dei dare omnia, & nostrum dare nihil. Sed cum essentia amoris non consistat in dando, sed in volendo bonum: *Amare est velle bonum*; certum quæ sit, quod sicut dari potest abs eo, quod ametur, sic amari quoque possi, abs eo, quod detur, hinc amor impotens non desinit esse verus amor. Non aspiciamus ad manus, ubi non videmus, nisi testimonia & effectus amoris; sed aspiciamus cor, ubi est amor ipse, qui consistit in volendo bonum, & metimur magnitudinem amoris juxta magnitudinem boni, quod vult illi, quem amat. Nonne dicendum sit, quod ille, qui majora vult bona, æstimandus sit amor major, saltem extensive, juxta hoc principium, quod est evidentissimum?

Bona quâdam anima nonne dicere Deo potest profundissima quidem cum reverentia, sed sancta cum audacia, quam
ill.

illi conferat amor: Domine, quamvis aliud non sim, nisi pulvis & cinis, loqui audeo Augustæ Majestati tuæ tibi que dicere, quod plus amem te, quam tu possis amare me, eò quod majora tibi velim bona, quam tu velle possis mihi. Ego volo tibi divinitatem tuam, volo tibi aternitatem tuam, volo tibi immensitatem tuam, volo tibi omnipotentiam tuam, infinitam sapientiam tuam, Justitiam tuam, misericordiam tuam; unico verbo, volo tibi omnes Excellentias tuas, & omnem adorandarum perfectionum tuarum infinitudinem. Volo tibi omnia hæc voluntate tam constanti, tam firma, tamque deliberata, ut si per impossibile non haberes omnem hanc infinitorum bonorum plenitudinem à temetipso, & in mea conferendi tibi illam foret facultate, conferrem tibi omnem illam, quam modò habes, possessionem.

lentias tuas omnes habeas à temetipso, quam si illas dedissem tibi; cumque Ego nihil sim à memetipso, dare tibi non possum bonum infinitum, quod te amando, tibi volo. Sed amor meus, qui tanto demulcet me gaudio, ex eo, quod tu sis omnia, non minori me afficit voluptate, ex eo, quod ego sim nihil, nisi quod placuerit tibi me esse. Parvi æstimo omnia, quæ dedisti mihi, respectu potentiz illius & facultatis, ut possim amare te, in qua ita colloco omnem meam gloriam, & omnem meam felicitatem, ut, quando ego solus haberem ea omnia, quæ omnipotens brachium tuum omnibus dedit creaturis, educendo ipsas è fundo nihili, minus æstimarem ea, quam inæstimabilem felicitatem amandi te per unicum duntaxat momentum, eò quod amando te amore purissimo propter te ipsum, qui impellit me, ut velim tibi sincera & feria voluntate, totum illud infinitum bonum, quod possides, amem te ratione quadam, sicut amas te ipsum, cum velim tibi ibidem bonum quod tibi vis ipsi, quod velle non potes mihi, eò quod nec æquum hoc sit, nec possibile.

Benè novi, mi Deus, amorem meum prorsus inefficacem esse, tibi que inutilissimum; sed impotentia ipsius placet mihi, eò quod è duobus oriatur principiis, quæ omni me perfundunt gaudio. Primum est, quod tu sis omnia: Secundum est, quod ego sim nihil. Cum omnia tu sis à temetipso, nihil recipere potes à creaturis tuis. Infinita ratione magis gaudeo, ex eo, quod excel-

Nescio quidem, quanti sit pretii amor animæ erga Deum facti quando tam purè fertur in ipsū, ipsique vult & desiderat bene-

Ccccc a

volo

Quid de-
claret pre-
cium hujus
amoris,
quantum
libet impo-
tentia.

Eeregius
affectus a-
nimæ a-
manis De-
um.

volo & ardenti affectu divinitatem suam: sed quando considero quod peccator, qui contemnit ipsum, qui que vellet ipsum annihilare, si foret sibi possibile, inferat ipsi injuriam infinitam, quamvis re ipsa nullum patitur præjudicium à machinatione ipsius quodque hæc injuria, æqua ponderata bilance, digna judicetur omnibus inferni suppliciiis in omnem æternitatem, etiam si non consistat nisi in voluntate inefficaci, & quidem indirecta destruendi divinitatem; dubitare non possum, quin ex adverso anima, quæ amat Deum amore tam puro, ut nihil desideret, nisi gloriam ipsius, ut suam ipsi velit divinitatem, hancque illi daret, si per impossibile ipsam non haberet, & ipsa in sua hanc teneret potestate, & unico verbo, ipsum faceret Deum in corde suo, quantum in suis stare viribus: Dubitare, inquam, non possum, quin reddat illi re ipsa honorem infinitum, quamvis in veritate non recipere aliquod lucrum ex ipsius bona voluntate. Quis dubitat, quin hic honor æqua Dei bilance ponderatus, dignus judicetur coronis æternis, quamvis non consistat nisi in voluntate inefficaci, stabiliendi divinitatem ipsius

Hoc satis fuerat pro declaratione primæ propositionis, quæ assererat, bonam animam amare

posse Deum ratione quadam magis, quam Deus possit amare ipsam; & amorem Dei suam esse felicitatem animæ amanti ipsam. Secunda, quæ affirmat, impossibile esse, quod omnes creaturæ simul ita nostram amant animam, sicut amat ipsam Deus, adhuc majori facilitate demonstrari potest. Est revera ingens incendium, quod sit aptum amore succendere omnia corda hominum, quando ipsa etiam glacie forent frigidiора, si defixa considerarent mente, quod idem infinitus amor, quo Pater æternus & Filius ipsius unigenitus sese reciprocè amant; ipsi simus sit ille, quo amant & nos, parva nos miseranda nihila non quod eo simus digni, sed ut digni reddamur amari ab ipsis quidem notabilis hæc est differentia inter amorem, quo profequimur Deum, & illum, quo fertur erga nos ipse; quod noster erga ipsum amor supponat in ipso infinitam quandam bonitatem, quam impossibile est amare tantum, quantum est amabilis; sed quod amor ipsius erga nos nihil supponat in nobis bonitatis, sed ipsemet illam ibi ponat, eamque amando nos nobis donet, & quidem majorem, vel minorem, juxta mensuram amoris, quo nos profequitur: siquidem nos nihil amabile habemus, priusquam nos amet. Eheu!

Non sumus
amabilis,
prius quam
Deus amet
nos.

Eheu! Quid videbat ipse in nobis, dum adhuc morabamur in nihilo, quod obstringere poterit ipsum, ad amandum nos eo usque ut daret nobis esse magis nobile, quam ulli è creaturis? Quid videt in nobis amabile, quando lapsi sumus in peccatum, quo reddimur potius obiectum infiniti ipsius odii? Unde desumit motiva, reluctantibus hisce omnibus, nos amandi eo usque, ut pretioso suo nos lavet sanguine, & ex inimicis in suos nos adoptet filios? Quanta bonitatis abundantia, amare taliter indignos? Non, tantum prodigium non est, videre Deum Patrem & Filium ejus unigenitum amare se invicem amore infinito, quia infinito modo sunt amabiles; sed hoc est prodigium, quod habeat capacitatem rapiendi omnem animum id considerantem usque in extasim, videre, quod amet nos eodem prorsus amore, miseros nostrorum pulvisculos, indignos nos nihili atomos, ingratos nos & voluntati suæ rebelles, qui incomparabiliter magis digni sumus odio quam amore ipsorum.

Deus nos
amat magis,
quam
omnes creaturæ
simul
amare nos
possint.

Verum quidem est, quod ex eo, quod amet nos eodem infinito amore, & eodem Spiritu sancto, quo Pater & Filius se amant in divinitate, Deus nihilominus non amet nos tantum

quantum amat se ipsum, eo quod dare nobis non velit divinitatem suam, nec adorandas suas perfectiones, & ratione, qua comunicat illas Patri & Spiritui sancto, aliàs substantialiter essemus nos Deus, sicut divinæ hætres Personæ, quod omnino est impossibile. Sed ex eo, quod nos amet amore tam nobili, tam sublimi, tam excellenti, ut, quando omnes creaturæ simul, quando omnes Angeli in cælis, quando omnes homines ab Adam usque ad ultimum mortali-um conjunxissent omnem amorem, quem producere possunt, ad amandum solam animam tuam, ad desiderandum, imò etiam ad progignendū ipsi omnia illa bona, quæ in sua habebunt potestate, ita ut verum esset dicere, quod tu solus possideres omnem amorem creaturarum: hoc tamen nihil esset respectu admirandi amoris, quo Deus tuam honorificat animam.

Siquidem an amare possent ipsam per ipsum Spiritum sanctum, qui est amor infinitus? An dare ipsi possent vel unicum atomum gratiæ, quæ præstantior est tota simul natura? An conferre ipsi possent unicum duntaxat tenuem radium gloriæ æternæ? An elevare ipsam possent ad fruitionem ejusdem infiniti boni, quod constituit beatitudinem Dei ipsius? Non nisi Dei est

Quam re-
quum sit
dare totum
nostrum a-
morem
Deo soli.

re nos edque. Solus ipfius amor est fecundus & inexhaustus fons, qui effundit in nos omnia bona naturæ, gratiæ & gloriæ, in tempore & in æternitate: & quasi hæc omnia non fufficerent ad fatisfaciendum nobis, ipse se donat nobis totum integrum, abs eo, quod aliud prætendat, nisi ut & nos nos totos ac integros ipsi donemus. Estne hoc nimium exigere à nobis? An dicere possumus, facultatem nobis esse faciendi cum amore nostro, quidquid placuerit nobis? An distrahere ipsum alio possumus, quasi qui alius melius ipso promeruisset illum? An libertatem habeamus dividendi illum pro nostro arbitrio, quasi plus illius haberemus, quam opus sit pro ipso solo? Apagite creaturæ, nec prætendite unquam vel atomum amoris è corde meo: Deus meus æmulator ipfius est, totum integrum vult ipsum; infinità ratione plus meretur illius, quam dare ipsi possum. O quanto jure ipfius gaudet zelotypia, dum jubet me amare se ex toto corde meo, ex totâ animâ meâ, & ex totis viribus meis! Væ mihi, si non omnes intenderim nervos ad contentandam zelotypiam ipfius, obtemperando meliori qua potero ratione, magno huic legis ipfius præcepto.

Tria amoris genera. Restat modò in medium proponere veritatem propositionis

tertiæ, quæ tota plena est solatio pro nobis, haudque levem nobis addens stimulum ac animum. Hæc affirmat, quod, quam parum anima nostra amat Deum (si tamen verè amet illum) impossibile sit, quin ipsum plus amet, quam semetipsam & omnes creaturas. Ut hoc intelligamus, observandum est, quod cor nostrum concipere possit diversi generis amores; amorem criminalem, amorem naturalem, & amorem supernaturalem. Amor criminalis expellitur è corde per minimum radium amoris supernaturalis, eâ ratione, qua tenebræ expelluntur è nostro hemisphærio per lumen solis. Amor naturalis non totus expellitur ab illo, eò quod incompatibilis non sit in corde cum amore super naturali, sed velut ecclipsatur & ab amore supernaturali absorbetur; eò ferè modo, quo lux alicujus facultatè tota absorbetur à radiofis splendoribus solis, ita ut vix percipiatur & amplius non serviat ad nos dirigendos: quando amor supernaturalis dominatur in animâ, hæc parum vel nihil æstimat amorem naturalem.

Ad hæc observandum est, posse nos amare Deum amare supernaturali duobus modis: Vel enim amo ipsum amore spei, vel

vel amo ipsum amore charitatis. Amo ipsum amore spei, quando aspicio ipsum, velut summum bonum meum, & velut ultimum finem meum, cujus sola possessio me reddere potest beatum in tempore & æternitate. Amor hic excellentissimus est, certè, cum producat à virtute Theologica & infusa, quam Deus mihi eo concessit nomine, ut amarem ipsum propter me ipsum: & qui amorem hunc vituperare vellet velut defectum in animabus tendentibus ad perfectionem, quasi æstimandus non esset nisi amor puræ charitatis, quæ amatur Deus propter semetipsum, abs ratione & immeritò id faceret; eò quod fides, spes & charitas æqualiter, virtutes sunt infusa, omnesque necessariæ ad nostram salutem.

Amor spei
est sanctus
amor pro-
prius.

Nihilominus verum est, si res bene sumatur, amorem spei esse amorem proprium; eò autem amorem illum proprium ignavum, vecordem, animale, & perniciosum, quem natura pro-gignit à semetipsa, quique animam impellit non nisi ad desiderandas vanitates, vel voluptates, vel bona caduca, qui non est nisi falsus amor, & verum ad-
um, cum scriptum sit: *Qui amat iniquitatem, odit animam suam: sed amor est proprius totus divinus, qui præceptus est nobis in lege Dei: siquidem dum præcipit nobis nostrum amare proxi-*

Mal. 1. 6.

num velut nos ipsos, manifestum omninò est, quod nosmetipsos amare nobis præcipiat. Jam quid est amare nos ipsos; nisi velle nobis bonum; & quod verius bonum velle nobis possumus, nisi bonum infinitum? Et hunc in finem largitus est Deus mihi spem ad amandum ipsum propter me; Ego sum, ad quem terminatur hic amor & non Deus; mea sunt comoda, quæ me inducunt ad ipsum sic amandum, & non comoda ipsius; sed ipse id vult, & mihi permittit sic se amare; non solum id mihi permittit, sed mihi id præcipit. Maximi quique sancti amarunt ipsum amore spei; & hic amor est frequentissimus in plerisque Christianis, qui alium scopum non habent in omnibus operibus bonus, quæ perficiunt, nisi suam procurandi salutem. In quo dici potest, quod quasi non agant, nisi ob proprium suum commodum, & ex amor proprio, sed amore proprio sanctissimo, qui Deo non displicet, modò non excludat amorem purissimæ charitatis, qua amatur Deus propter se ipsum.

Veruntamen in rigore dici non potest, quod anima verè Deum amet, nisi amet illum propter se ipsum, & nisi ad ipsum se terminet amor ipsius, ad volendum illi bonum cum essentia amoris.

Amor puræ charitatis est solus verus amor

ris consistat in volendo alicui bonum: *Amare est velle alicui bonum.* Si ipsum amem vero & puro amore, volo ipsi bonum increatum, quod possidet omne; volo ipsi omnia bona creata, quorum est Auctor; refero ad ipsum omnia, velut ad solum & unicum principium omnium; volo ipsi homagia, servitia, adorationes omnium suarum creaturarum: super omnia, volo me ipsum totum unice ipsi, volo ipsum esse absolutum Dominum cordis mei, & ex integro mei ipse, mecumque facere, quidquid voluerit, pro sua gloria, abs respectu ad alia comoda, quam ad illa divinae Majestatis suae. Ecce tibi, quid dicatur amare Deum verè & ex puro amore. Quis non fatebitur, animam hanc ratione illum amantem, amare ipsum plus, quam seipsam & omnes creaturas? Mallem unicum solum amicum hujus amoris, quam omnia regna Mundi.

Abundans
gaudium
animæ a-
mantis De-
um propter
seipsum.

O quam felix est anima, quæ amat Deum propter seipsum! Affirmari potest, ipsam jam frui deliciis Paradisi in medio miseriarum vite presentis. Experientia nobis demonstrat, quod, quando amamus aliquem sicut nos ipsos, ita gaudeamus de bonis ipsius, quæ possidet, ac si ipsi met possideremus illa; & quando ipsum amamus plus, quam

nosipsos, parum nostrum interest, an malè nobis sit, modò ipsi sit benè; sensus miseriam nostram absorbetur à gaudio felicitatis illius, in quo magis est cor nostrum, quam in nobismetipsis. O Deus! Quanta igitur abundantia est gaudii bonæ alicujus animæ, quæ amat Deum suum magis seipsam! siquidem dum videt, ipsum infinitè à ratione esse divitem excellentis, perfectionibus, beatitudine, ipsum in omnem æternitatem fore Deum, nihilque ipsi deesse posse, effunditur tota integra in jubilos interiores, in applausus, in congratulationes, in confruitions ineffabilium ipsius excellentiarum, & dicit intra semetipsum.

Quid mea refert, nihil me esse, nisi miseriam & paupertatem, cum ille, quem infinites magis amo meipsam, sit omnia? O Mi Deus, non recorder paupertatis meæ, tanto repleor de abundantia tuâ gaudio! Quid interest, miseriam creaturam tuam pati, abici, contemni, persecutionibus agitari, cum tu infinitè ratione sis beatus in fruitione æternâ & invariabili, propriæ divinitatis tuæ? O Mi Deus, quam delector videndo te, sic abundantem deliciis! Adoro illas, admiror illas, illatum delibo gaudium, haud aliter, quam si ipsemet possiderem illas, eò quod amem
te

te infinito modo plusquam me,
Novi, te infinita ratione de-
lectari in contemplatione excel-
lentiarum tuarum, & in amore
infinita bonitatis tuae, haecque
omnia unum idemque esse cum
tua essentia. Ego semper sum
in medio tui; Ego totus ab illo
penetror, nec unquam ex illo
exire possum. O infinitam pro
me felicitatem!

Quando non possum amare
Deum, nec bonum aliquem af-
fectum habere in corde meo,
considerabo adorandas, quibus
divinae Personae inardescunt,
flammas, & conijciam me in illas
ex toto corde meo, ut sicut ipsa
suscendant & aduratur illis; & quan-
do obruar tristitia, recordabor
gaudii ac laetitiae DEI mei, & di-
cam ipsi, Mi Deus, renuntio è to-
to corde meo, omni alteri gau-
dio quam illi, quod possides ipse-
met in divinitate tua. Credi non
potest, quam solidum & constans
sit gaudium bonae animae aman-
tis Deum vero amore, & puro
amore, nisi quis id ipsum gusta-
verit paulisper.

amare, catellum, ac illi blandiri,
quam donare cor tuum, affectu
tuum, venerationem tuam au-
gustissimae huic majestati, quae
expostulat à te illa tanto cum
amore: *Fili praebe mihi cor tuum.*
Effunde te totum erga res frivo-
las, futiles, inutiles mundi nugae;
frange caput, ange mentem ad
excogitandum locupletandi te
in terris medium ac modum, por-
tius quam intendas animum ad
accupandum bonum infinitum,
quod tibi offertur, & inutiliter
caducis fatiga te vanitatibus, pro
eo, quod obtinere in pace posses
regnum aeternum amanti Deum
suum animae preparatum. As-
pice velut magni ponderis ne-
gotia, vana mundi crepundia,
quae abeunt in fumum, tandem-
que nihil relinquunt post se, nisi
dolorem & tristitiam potius, quam
tuum apponas animum unico
huic & gravi admodum, maxi-
mumque momenti negotio, pro
quo Deus creavit te, & pro quo
solum cor tibi dedit majus univer-
so mundo.

Eheu! Non extractus es è nihi-
lo ab omnipotenti manu DEI,
quam ut addisceres cognoscere
illum, & amare illum omni mo-
mento tam brevis vitae humanae,
& ex in divinum hoc continuare
exercitium, contemplari & ama-
re DEUM tuum in omnem

D d d d

xter-

Exprobra-
tio facta a
nimae non
amanti De-
um

Contemne nunc amare Deum tuum
cinis & pulvis, contemne
officiosas ac benignas invitatio-
nes, quibus tuam requirit ami-
citiam: contemne divinam, quae
erga cor tuum exardescit, Zelo-
typiam, pluriusque aestima tuum

æternitatem; & tamen O obcœ-
cate & inconsiderate, hæc cura-
rum tuarum est minima. Ah!
Quàm dolebis non amâsse,
quando amplius amare non po-
teris! Tædia quot affligent te
lethalia, tam malè collocasse te
amorem tuum? Quando non
amplius reverti poteris, ad Deū,
collocare illum quæres in malè
auspicatâ illâ damnatorum regi-
one, & nihil illic occurret tibi
amabile. Deus vive! Quantum
tormentum, damnari in æter-
num, eò quod nolueris amare
DEUM infinito modo amabi-
lem.

O si velles modò, adhuc tem-

pus est; Deus paratus est sem-
per, expeditus est totus ad reci-
piendum amorem tuum; non
solummodò est expeditus ad reci-
piendum illum, sed expostulat
illum, aucupatur illum; sed ob-
testatur te pro illo per omnem
amorem cordis sui. Erue tuum
è servitute, quâ constringitur;
Extrica te tot nugis, quæ impli-
cant te, contemne, fortiter de-
sere omne, quod deseret te, con-
temnet te turpiter, quâdo exeū-
dum est ex hoc mundo. Audi &
obtempera voci invitantis DEI,
tui, qui non cessat interiùs te
alloqui: Fili, præbe mihi Cor tuū.

CONSULTATIO XXVIII.

De Zelo Animarum nostrarum erga Deum.

Prodigia
sympa-
thiarum,

Intuemur quotidie mirabiles
effectus amoris & Odii occulti,
quos invenire licet inter omnes
propemodùm creaturas, qui
si minus frequentes forent, ma-
gisque divini, æstimarentur à
nobis velut prodigia. Bubones
oderunt omnes alias volucres, &
omnes aliæ volucres oderunt
ipfos: Ferrum & magnes e contra,
tantâ inter se necluntur amicitia,
ut, quamvis careant & anima &
vita, ac omni sensu circa coete-
ra omnia, videmus illa inter se co-
lere amorem, sese invicem in-

quirere, & reciprocam sibi invi-
cem exhibere benevolentiam,
eòsque, ut moveantur, rapi-
antur, vehementissimum ostendunt
se conjungendi desiderium,
quod in utroque tam ingens vide-
tur, ut Philosophi dubitarint, an
magnes sit, qui currat ad ferrum,
an ferrum, quod currat ad mag-
netem. Fenne nulla creaturâ
est, in qua, si bene advertamus,
non observemus vel inclinationes
vel aversões harû erga alias. Et
quia harû nos causa latet, voca-
mus illas, sympathias vel antipathias.